

Prípadová štúdia

Začíname odznova

Foto: Silje Søndmør

Základné informácie

Hlavného realizátora: Sina Joten Søndmør

Začiatok praxe: 2020

Poloha: Sømådalen, Nórsko

Webová lokalita:

[instagram.com/litjaavollenseter](https://www.instagram.com/litjaavollenseter)

Zapojené organizácie:

Dojička(y)

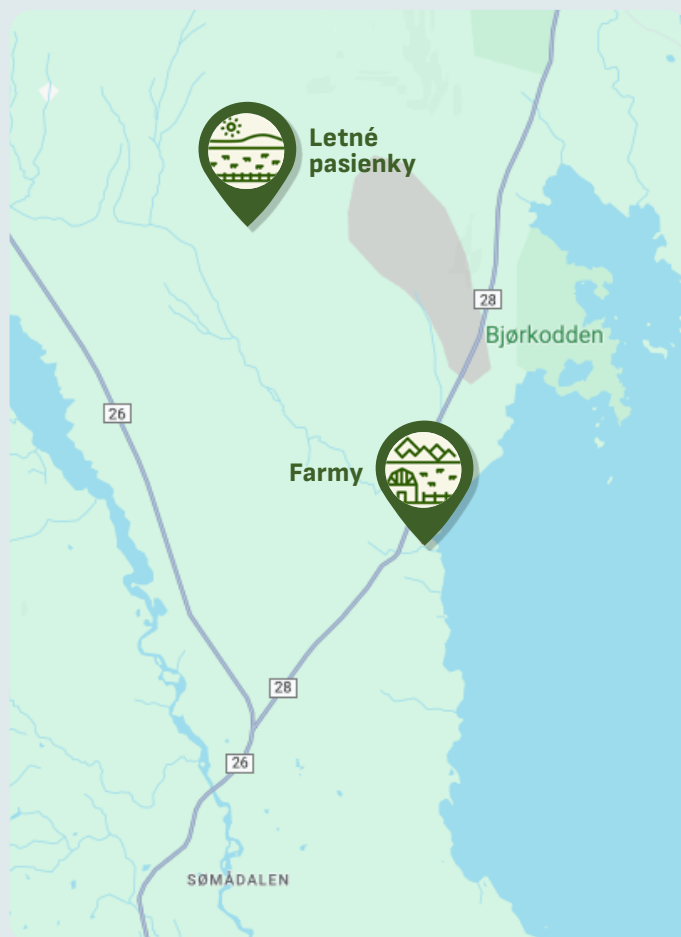
Celková plocha pôdy obhospodarovanej v ha:
20 ha v okolí sezónnej farmy

Vlastníctvo pôdy využívannej na sezónne pasenie:

Vlastný pozemok: pozemok patrí farme rodiny Siny Joten Søndmør

Hlavné produkty:

- Mlieko, kyslú smotanu („rømme“), nórske hnedé syry a „skjærost“ (druh syry)
- Šírenie vedomostí
- Krajiny

Úvod/zhrnutie

Ide o prípadovú štúdiu novo spustenej sezónnej farmy v lesnatej krajine. Hlavnou hnacou silou jej činnosti je spracovanie mlieka a výroba potravín. Všetko mlieko sa spracúva priamo na sezónnej farme a výrobky sa predávajú buď priamo na mieste alebo prostredníctvom lokálneho obchodu s potravinami. Riadenie sezónnej farmy – pokiaľ ide o množstvo používaného vybavenia, relatívne jednoduché – sa rozhodli zobrať na seba samotné dojičky.

Situácia pred spustením/ zmenou/pokračovaním

Starí rodičia Siny Joten Søndmør viedli sezónnu farmu až do roku 1982, keď sa od tejto činnosti rozhodli upustiť. Sezónna farma predtým fungovala už od začiatku alebo polovice 19. storočia. Na jednom z drevených trámov v objekte je napísaný rok 1917. Po ukončení sezónneho farmárčenia sa objekt bývalej sezónnej farmy využíval ako chata. Pred obnovením činnosti bola postavená nová budova na spracovanie mlieka. Bolo potrebné získať aj nevyhnutné nové vybavenie, ako napríklad mobilný dojací stroj poháňaný dieselovým generátorom, novú pec a formy na syr.

Sina Joten Søndmør vyrastala na farme s dojičkami. Ona, jej dve sestry a matka v súčasnosti vedú sezónnu farmu. Všetky súčasné dojičky majú veľký záujem o spracovanie mlieka a tradičnú výrobu mliečnych produktov. Žiadna z nich nemá formálne vzdelanie v oblasti poľnohospodárstva, všetky však majú skúsenosti s riadením farmy.

Hospodárske zvieratá (v prevažnej miere kravy) sa pasú voľne, ale majú obojky NoFence. Tieto obojky umožňujú vymedziť oblasť, kde sa zvieratá môžu pásť. Okrem tráv, ktorú spásajú, dostávajú aj koncentrované krmivo. Sezónna farma má okrem dieselového generátora pre mobilný dojací stroj aj solárny panel na elektrické osvetlenie. Objekty na chladienie a spracovanie mlieka dostávajú vodu prostredníctvom osobitného potrubia. Inak sa používa voda z potoka.

Popis činnosti spojený s transhumanciou

Krajinné typy

Krajinu v okolí sezónnej farmy charakterizuje zvlhnený terén so zmesou brezových a borovicových lesov. Vďaka močariskám sa les javí trochu otvorenejší.

Stodola. Foto: Sina Joten Søndmør

Zvieratá - typ/plemeno

Chované dojnice patria k nórskeho červenému plemenu a kozy sú nórske dojné kozy.

Pohybové vzorce

Sezóna sa na farme začína na prelome júna a júla a končí na prelome júla a augusta. Hospodárske zvieratá sa z hlavnej farmy na sezónnu farmu prepravujú pomocou vozidiel. Cesta dlhá približne 20 km trvá cca 30 minút. Výškový rozdiel medzi hlavnou a sezónnou farmou je približne 100 m.

Oslovené trhy/predaj produktov

Okrem priameho predaja na sezónnej farme sa výrobky predávajú aj v miestnom obchode s potravinami.

Hrozby a výzvy

V letnom období, teda počas hlavnej sezóny, sa na farme prejavuje nedostatok dojičiek. Možným riešením by mohlo byť niekoho prechodne zamestnať; muselo by však ísť o oddané osoby, ktoré by boli ochotné vziať na seba túto časovo veľmi náročnú prácu.

Prijaté rozhodnutia

Odôvodnenie

Záujem o spracovanie mlieka a výrobu potravín bol najdôležitejším faktorom, ktorý viedol k obnoveniu sezónneho farmárstva. Spracovanie mlieka je teda základom celej popisovanej podnikateľskej činnosti.

Rozhodnutie o systéme produkcie

Spôsob riadenia sezónnej farmy – pokiaľ ide o množstvo používaného vybavenia – je pomerne jednoduchý. Dojičky sa tak rozhodli zámerne.

Diverzifikácia príjmov

Sezónna pastva v tomto prípade neprináša žiadny mimoriadny osobitný príjem. Rozpočet je vyrovnaný, avšak sezónne poľnohospodárstvo prináša dojičkám veľa radosti.

Multifunkčné aspekty

Dojičky udržiavajú tradíciu sezónneho farmárstva, čo je dôležité už len preto, že v regióne zostalo len veľmi málo sezónnych fariem, ktoré produkujú mlieko.

Dobytok a kozy. Foto: Sina Joten Søndmør

Tréning zručností pre založenie a rozbehnutie podnikania

Sina Joten Søndmør a jedna z jej sestier absolvovali kurz sezónneho poľnohospodárstva a jedno leto praxovali na sezónnej farme, aby lepšie pochopili, ako sa vyrába syr. Ich matka absolvovala kurz výroby syra.

V susedných obciach sa nachádza niekoľko aktívnych sezónnych fariem, ktoré sú k dispozícii pre pomoc a poradenstvo.

Ďalšie kroky do budúcnosti

Dojičky majú niekoľko nápadov a plánov, ako je šírenie informácií o sezónnom poľnohospodárstve, napríklad ponukou pobytov na sezónnej farme alebo kurzov. Súčasná situácia ohľadom počtu hospodárskych zvierat a množstva tradičných výrobkov sa je optimálna a v tomto smere sa neplánujú nijaké zmeny.

Povzbudenie a odporúčanie zo strany realizátora

„Je veľmi zmysluplné vyrábať potraviny z miestnych zdrojov kvalitným spôsobom a využívať dostupné zdroje v bezprostrednej blízkosti.“

„Aby niekto pochopil, čo robíme, musíme to opísať veľmi podrobne a konkrétne, a aby niekto skutočne pochopil, čo robíme, musí byť s nami jeden deň, aby videl, koľko práce robíme.“

Ak chcete začať so sezónnym farmárstvom, Sina Joten Søndmør odporúča absolvovať kurz alebo pracovať na sezónnej farme s podobným režimom hospodárenia, aký chcete rozvíjať. Okrem toho sú na sezónne poľnohospodárstvo k dispozícii dotácie. A potom je potrebné „jednoducho to urobiť“